

Az Európai Bizottságnak küldött angol nyelvű levél

(https://kelleszegyesulet.hu/site/assets/files/1099/letter_to_european_commission_corruption_hungary_19nov2022.pdf)

fordítása

Budapest, 2022. november 19.

Ursula von der Leyen
az Európai Bizottság elnöke

Johannes Hahn
költtségvetési és igazgatásügyi biztos

Elisa Ferreira
kohézióért és reformokért felelős biztos

Európai Bizottság

Tisztelt Ursula von der Leyen Elnök Asszony!
Tisztelt Johannes Hahn Biztos Úr!
Tisztelt Elisa Ferreira Biztos Asszony!

Azzal a kéréssel fordulunk Önhöz, hogy a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből és a Kohéziós Alapból származó forrásokat csak szigorú feltételek mellett folyósítsák a magyar kormányoknak.

Úgy véljük, hogy a magyar kormány által a rendszerszintű korrupció kezelésére tett eddigi kötelezettségvállalások messze nem elegendőek. Komoly aggályaink vannak az Integritási Hatóság vezetőinek kiválasztásával kapcsolatban, egyetértünk az ezzel kapcsolatban a Népszavában megjelent cikk állításaival¹, amelynek lényege a következő: *„Az érintettek karrierje jobbra szakmaiságról árulkodik, de akadnak olyan jelek, amelyek mégis kétségessé teszik, mennyiben remélhető az új hatóságtól a kabinettől teljesen független, érdemi munka.”* Még a magyar kormány szóvivője, Kovács Zoltán is elismerte, hogy a magyar kormány gúnyt űz a Bizottság szándékaiból e tekintetben. A Twitteren ugyanis a következőket írta²: *„Meglepett arcot vágva: @georgesoros-hoz tartozó @Transparency_HU csak a HU baloldali-liberális pártokhoz közel álló személyeket jelölt az Integritási Hatóság leendő tagjainak kiválasztására. Eközben a kormány független, politikai előélet nélküli szakértőket javasolt.”* Egyrészt ez egy újabb esete a magyar kormány által széles körben gyakorolt politikai diszkriminációnak,³ holott a politikai diszkriminációt az uniós és a magyar jog tiltja. Másrészt a Transparency International Magyarország által jelölt három személy közül kettő semmiképpen sem tekinthető baloldali-liberális pártokhoz kötődőnek.

¹ https://nepszava.hu/3174677_orban-kormany-eu-s-penzek-korrupcio-integritas-hatosag

² <https://twitter.com/zoltanspox/status/158019822930797728>

³ https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/265/political_discrimination_in_hungary.pdf

Aggályainkat tovább fokozza a nemrég megjelent „Pályázati Felhívás a Korruptióellenes Munkacsoport tevékenységében való közreműködésre”⁴

A felhívás szerint „A Munkacsoport tagjai ... a Munkacsoportban végzett munkájukért díjazásban és költségtérítésben nem részesülnek.” – Ez az állítás félrevezető, mert az állam által delegált résztvevők munkaidőben, a fizetésükért vesznek részt, csak a civileknek kellene ingyen dolgozniuk, hiszen a civil szervezeteknek általában nincs forrásuk ennek a tevékenységnek a finanszírozására. A munkacsoportban történő részvétel rengeteg munkával jár, és aligha várható el bárkitől, hogy a munkája mellett a megfelelő felkészülésre, a szükséges elemzésekre, az eredmények feldolgozására és közzétételére is ideje jusson.

A felhívás szerint „A Hatóság a Munkacsoport jelentését az éves elemző integritásjelentés elkészítésekor figyelembe veheti, de a Munkacsoport jelentéséhez nincs kötve és nem köteles azt figyelembe venni.” – Tehát gyakorlatilag még a Hatóság döntéseire sem lesz befolyása a Munkacsoportnak.

A felhívás szerint „A Munkacsoportnak a korrupcióellenes küzdelem területén tevékenykedő független, nem kormányzati szereplőket képviselő tagjai jogosultak árnyékjelentést készíteni, amelyet a Munkacsoport és a Hatóság honlapján annak Kormány felé történő megküldésével egyidejűleg nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.” – Az árnyékjelentés készítése a Munkacsoport tevékenységének egyik legfontosabb eleme lehet. Sajnálatos módon azonban a lakosság döntő többsége ugyanúgy nem fog értesülni az árnyékjelentésről, mint ahogy most sem jutnak el hozzájuk a kormány tevékenységére akár a legkisebb árnyékot is vető hírek, hiszen semmilyen garancia nincs még arra sem, hogy közmédiára erről tájékoztatást nyújt (nyilvánvalóan nem fog).

Bár a magyar országgyűlés a közelmúltban több olyan törvényt is elfogadott, amelyek állítólag a Bizottság azon követelésének eleget tesznek, hogy érdemi intézkedéseket hozzon a korrupció ellen és a jogállamiság helyreállítása érdekében, a magyar kormány mindaddig folytatta, sőt egyes esetekben fokozta a kritikáival szembeni elnyomást, és továbbra is visszaél a közpénzekkel ahelyett, hogy ezeket a forrásokat az energiaválság fenyegető súlyos következményeinek enyhítésére fordította volna⁵. Néhány példa a magyar kormány közelmúltbeli visszaéléseire:

- Folytatta az önkormányzatok politikai diszkriminációját.⁶
- Retorziókat alkalmazott a közoktatás siralmas helyzete ellen tiltakozó tanárokkal szemben.⁷
- Semmit sem tett a sajtószabadság helyreállításának megkezdése érdekében, éppen ellenkezőleg: a kormány közvetlen vagy közvetett ellenőrzés alatt álló média továbbra is rágalmazza azokat, akik nem támogatják a kormány minden intézkedését úgy, hogy az újságírói etika alapvető szabályait sem tartják be. (Kérés esetén erre számos példával tudunk szolgálni.)
- Bár úgy tűnik, a kormány hajlandó érdemi lépéseket tenni a bíróságok függetlenségének megteremtése felé, azonban úgy véljük, a függetlenség továbbra sem biztosított

4

<https://eutaf.kormany.hu/download/8/8f/f2000/P%C3%A1ly%C3%A1zati%20felh%C3%ADv%C3%A1s%20%28szerkeszthet%C5%91%29.pdf>

⁵ Lásd például: <https://www.levego.hu/en/news/2022/08/ha-igy-folytatodik-a-betegseg-es-a-halal-elol-kell-menekulnunk-magyarorszagrol/>

⁶ Lásd például:

<https://telex.hu/belfold/2022/10/10/latvanyosan-kezvezemenyesen-kapja-a-foldgast-az-mvm-tol-debrecen>
<https://24.hu/kozelet/2022/11/08/dravaszerdahely-polgarmester-rap-video-alpar-gyorgy/>
<https://kelleszegyesulet.hu/en/>

⁷ <https://telex.hu/english/2022/10/06/how-underpaid-are-hungarian-teachers-really-in-comparison-with-other-tertiary-graduates>

mindaddig, amíg erősen megkérdőjelezhető módon, gyanús háttérrel rendelkező személyek vezetik a Kúriát (Legfelsőbb Bíróságot).⁸

- Bár a válság hatására a kormány sok beruházást elhalasztott, továbbra is közpénzekből finanszírozza a szükségtelen és gyakran környezetkárosító beruházásokat, amelyek egyetlen célja, hogy finanszírozza a haverjait.⁹ Nagy a valószínűsége annak, hogy amennyiben az uniós forrásokat a jelenlegi feltételek mellett fogja megkapni a magyar kormány, akkor folytatódik az a gyakorlat,¹⁰ hogy nem a társadalom szempontjából fontos beruházások fognak megvalósulni, hanem azok, ahol egyes körök minél több pénzt tudnak ellopni.

Bár az ezekhez kapcsolódó területek nem szerepelnek kifejezetten a Feltételelességi Rendeletben, a széles körű politikai diszkrimináció, a kormány politikájával egyet nem értők megfélemlítése, a médiaszabadság felszámolása és egy olyan rendszer, amelynek velejárója a közpénzek nem hatékony és eredménytelen felhasználása, olyan hiányosságok, amelyek lehetetlenné teszik az uniós források megfelelő felhasználását. Továbbá az uniós pénzek felhasználásának alapfeltétele a horizontális feljogosító feltételek teljesítése, így többek között az EU Alapjogi Kartájának történő megfelelés. Amint a fentiekből, illetve számos korábbi anyagból¹¹ (többek között az Európai Bizottság jogállamisági jelentéséből) kiderül, Magyarország messze nem felel meg ezeknek a feltételeknek.

A magyarok körében már most is nagy az elégedetlenség az uniós források felhasználásával kapcsolatban: egy friss közvélemény-kutatás szerint 70%-uk támogatja, hogy az uniós források folyósítását a jogállamiság tiszteletben tartásához kössék, míg az ezzel egyet nem értők aránya mindössze 23%.¹² Ráadásul a témával foglalkozó számos magyar szakértő körében elterjedt az a vélemény, hogy az uniós támogatások Magyarországon eddig több kárt okoztak, mint hasznot.¹³ A közelmúltban továbbá petíciót kezdeményeztek, amelyet már több mint 9200 magyar állampolgár írt alá,¹⁴ arra kérve az Európai Bizottságot, hogy a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből és a kohéziós alapokból származó forrásokat csak szigorú feltételek mellett adja ki Magyarországnak.

⁸ <https://hungarianspectrum.org/2021/07/02/akos-hadhazy-the-hungarian-supreme-court-now-led-by-3-de-facto-criminals/>

⁹ Lásd például:

<https://atlatzso.hu/kozpenz/2022/10/12/egyfos-ceg-exportbol-elo-vallalkozas-es-multik-ide-vandoroltak-a-szijjarto-fele-versenykepesseg-novelo-tamogatasok/>

<https://english.atlatzso.hu/2022/09/23/drone-photos-west-side-of-the-buda-castle-demolished-for-a-huf-18-billion-underground-car-park/>

<https://english.atlatzso.hu/2022/08/15/trees-felled-on-the-shore-of-a-drying-lake-to-make-room-for-a-gigantic-watersports-centre-costing-e121-million-for-the-taxpayers/>

<https://atlatzso.hu/kozpenz/2022/10/10/42-milliardos-sportcsarnokot-epit-zalaegerszezen-meszaros-lorincek-zaev-je/>

<https://www.direkt36.hu/en/orban-aron-egyszerre-hirdet-fogyokuras-elelmiszert-es-fegyvereket-kozben-kormanykozeli-uzletemberek-bukkannak-fel-korulotte/>

<https://www.direkt36.hu/en/rogan-hivatala-is-feltunik-korabbi-felesegenek-kiugroan-sikeres-uzlete-korul/>

¹⁰ Ld itt a 3. végjegyzetet:

https://www.levago.hu/sites/default/files/The_draft_Hungarian_Partnership_Agreement_seems_to_contradict_EU_rules_220221.pdf

¹¹ Ld. például: https://www.levago.hu/sites/default/files/PA_NRRP_general_conditions_2021-03-11.pdf

¹² Az Európai Ügyészséget akarja a nagy többség. Népszava, 29.07.2022, <https://nepszava.hu/3164766-europai-ugveszseg-kozvelemenykutatas-jogallamisag-korrupcio-orban-kormany>

¹³ Európa-párti magyar szakértők a Magyarországnak nyújtott uniós támogatásokról. Clean Air Action Group, 2022, https://www.levago.hu/sites/default/files/opinions_EU-funding_Hungary_2022March.pdf

¹⁴ Az uniós források korrupciómentes felhasználásáért, <https://szabad.ahang.hu/petitions/az-unios-forrasok-korrupciomentes-felhasznalasaert>

A magyar kormánynak nyújtott uniós támogatás folytatása egy hatalmas, országos szervezett bűnözői hálózat finanszírozásának folytatását jelentené annak minden káros gazdasági, környezeti¹⁵ és társadalmi következményével együtt, amely nemcsak Magyarországot, hanem az egész Európai Uniót aláássa.

Várjuk válaszát és mielőbbi intézkedését.

Őszinte tisztelettel,

Lukács András
elnök
Levegő Munkacsoport

Becker András
elnökségi tag
Magyar Korrupcióellenes Szövetség

¹⁵ <https://eu.boell.org/en/2021/11/05/tragic-consequences-eu-funding-environment-hungary>
<https://cz.boell.org/en/2021/12/29/growing-protests-against-priority-investments-hungary>
<https://cz.boell.org/en/2022/03/11/wide-protests-unfolding-against-investments-threatening-hungarys-great-lakes>